

FORUM

Forskningscentrum för psykosocial hälsa

Nyhetsbrev N° 4 – 2011

Forum är en del av Centrum för psykiatriforskning (CPF) som är ett samarbete mellan Stockholms läns landsting och Karolinska Institutet. Webbplats: forumforskning.se

Foto: Maskot/Senny Pernbejer

Vanor och konsekvenser

Forum har fått i uppdrag av Socialdepartementet att genomföra en stor studie, "Vanor och konsekvenser, en nationell undersökning om tobak, alkohol, läkemedel och andra preparat".

Idag vet man ganska väl hur mycket tobak, alkohol och till exempel läkemedel som används av befolkningen, men det saknas kunskap om vilka konsekvenserna av användandet blir.

Man vet också väldigt lite om hur många personer som påverkas av att någon i ens omgivning använder dessa medel.

– Det är inte första gången man tittar på vilka konsekvenser användande har för andra i Sverige, men i denna studie gör vi det mycket mer systematisk och med instrument som gör det möjligt att göra internationella jämförelser, säger Anders Tengström, forskningschef på Forum.

– Inom forskningen talar man om prevalenser av risk, missbruk och beroende i befolkningen, säger Anders Tengström.

Spel och konsekvenser av spelande

kommer också vara en viktig del som ska undersökas i studien.

Totalt 7 500 slumpmässigt utvalda personer, födda mellan 1927 och 1994, deltar i undersökningen.

Det blir både en pilot- och en metodstudie.

Studien kommer att genomföras med tre olika metoder som sedan jämförs: telefonintervjuer, webbenkäter och telefonintervjuer som är kopplade till diagnostiska instrument.

– Det är sannolikt att man kommer få olika bortfall och kanske olika resultat när man använder tre olika mätmetoder, säger Anders Tengström, forskningschef på Forum.

– Undersökningen blir även en pilotstudie för en större undersökning om risk, missbruk och beroende i befolkningen i framtiden, säger Anders Tengström.

Studien är en del av regeringens strategi inom området alkohol, narkotika, dopning och tobak. Resultaten från studien kan komma att användas för preventiva insatser. ●

Automater problem

Sedan första september har Stödlinjen för spelare och anhöriga registrerat över 500 samtal. Av dessa var ca 70 % rena råd och stödsamtal som relaterade till spel om pengar. De flesta som ringer vill ha stöd och råd kring sin situation, en stor andel är också intresserade av att få information om spelberoende och vilka behandlingsalternativ som finns tillgängliga. Fördelningen mellan inkommande samtal från spelare och anhöriga är relativt jämn.

Under sommaren och även tidigare under året visade Stödlinjens statistik att majoriteten av spelarna var under 34 år, under hösten däremot har åldergruppen 35 till 54 år varit vanligast.

De vanligaste problemspelen har under hösten varit automater (36 %), kasinospel (25 %), sportspel (16 %) och poker (15 %). Rådgivarna har uppmärksammat att en hel del av dessa har varit Internetbaserade.

Efterfrågan har varit stor på den nya självhjälpmanualen "Första hjälpen vid spelproblem" och rådgivarna ser den som ett bra komplement till samtal med framför allt anhöriga. ●

Webben når andra grupper som söker hjälp

Efter nyår kommer Stöddlinjen för spelare och anhöriga att erbjuda en rad nyheter.

– Vi kommer att lansera en ny webbplats i januari. Tanken är att minska tröskeln att söka hjälp för sitt spelande, säger Håkan Wall, projektledare för Stöddlinjen.

– Vi kommer att erbjuda möjligheten att chatta med våra rådgivare, det kommer även gå att skicka in sin fråga och få svar via e-post. Man kommer också kunna diskutera med andra som har liknande erfarenheter. Vi kommer att ha expertchatt ett par gånger per

termin där man kan ställa sin fråga och få svar i realtid. Den som vill skicka in sin fråga via SMS och få svar i sin mobiltelefon kommer att ha den möjligheten. Nu finns vi på Facebook, men vi kommer också ha en blogg där vi berättar om vad som händer inom vårt område, säger Håkan Wall.

– Internationellt har man sett att man når andra grupper via nätet jämfört med de som kontaktar stöddlinjer via telefon. Det blir väldigt spännande att utvärdera och se vilka grupper vi når via Stöddlinjens nya webb, avslutar Håkan Wall. ●

CRAFT ger ny kraft åt familjer

Foto: Maskott/Äpöliga

Efter nyår kommer anhöriga som ringer till Stöddlinjen för spelare och anhöriga få möjlighet att vara med i en studie som Forum genomför och som bygger på CRAFT-metoden.

De anhöriga kommer att erbjudas terapeutiskt stött självhjälp via telefon och mejl.

CRAFT-modellen bygger på att motivera den anhöriga till att förändra både sitt eget beteende för att nå sina egna mål och att hjälpa den som spelar att förändra sitt beteende.

Deltagarna i studien får bland annat lära sig grunderna i Motiverande samtal (MI) och i inlärningsteori.

Syftet med studien är att se om CRAFT som intervention kan öka antalet spelfria dagar hos spelaren med problem. Det i sin tur bedöms kunna

öka familjens funktion och förbättra måendet på sikt.

Målet är att få familjer att fungera bättre, att få en psykosocial förbättring.

– Projektet kommer att vara en viktig pusselbit för att fortsätta utveckla anhörigspåret, säger Anders Tengström, forskningschef på Forum.

Studien är en randomiserad kontrollerad studie och kommer att ske som ett doktorandprojekt. ●

CRAFT – Community Reinforcement Approach Family Treatment

Kan man: förebygga skilsmässa, fysisk och psykisk ohälsa, våld och ekonomiska svårigheter i familjer där en medlem har spelproblem?

Forum leds av Anders Tengström, docent och leg psykolog

I höstas deltog jag tillsammans med representanter för Maria Ungdom Stockholm i en studieresa till landstinget i Warszawa-regionen. Vår förhoppning om trevliga dagar i Warszawa grusades snabbt när vi transporterades till den polska landsbygden och inkvarterades i en liten by. Av detta förstår man att missbruksbehandling i Polen drivs på institutioner som ligger avskides, precis som i Sverige en gång i tiden. Någon öppenvård i landstings regi existerar knappt utan den luckan täcks delvis av ideella organisationer, som det också var i Sverige tidigare. Vi besökte flera institutioner och pratade med personal och ungdomar. Det var ordning och reda och ungdomarna är artiga och tycks välupfostrade. Det finns en tydlig hierarki men atmosfären är påtagligt varm och kärleksfull.

Behandlarna beskriver att hjärtat är det viktigaste, att få kontakt med ungdomen och visa dom på andra sätt. Behandlingen på institutionen är mellan sex månader och 1 år men tycks sakna tydlig struktur och innehåll. Behandlingseffekterna är oklara, man säger att man lyckas ganska bra men man har också behandlingssammansnitt i 30 procent av fallen. Efter turnerande på den polska landsbygden drar jag slutsatsen att med hjärta och empati kommer man långt – eller snarare att det är en förutsättning för att lyckas hjälpa, men att det är långt ifrån tillräckligt för att hjälpa ungdomar med allvarigare problem. Vår läxa att ta med oss när vi bygger våra interventionskedjor blir, att vi inte får glömma hur viktigt det är att ha hjärtat med i det vi gör. Utan det kommer vi att fortsätta misslyckas, trots att vi satsar mycket större resurser än vad man gör i Polen. ●

Anders Tengström